

Finanšu uzskaitē, izmantojot MS Excel

Iedomāsimies situāciju: trīs draugi ir satikušies kafējnīcā, divi no tiem labi paēd, bet viens dzer tikai kafiju. Pēc viesmīļa saņemta rēķina draugs, kas labi paēdis, iesaucas: «Sadalīsim rēķinu trijās vienādās daļās!» Kādas būtu domas par rēķinu draugam, kurš izdzēra tikai kafiju? Vai viņam šķīstu, ka rēķins sadalīts atbilstoši viņa veiktajām izmaksām?

Ko dod finanšu uzskaitē

Finanšu uzskaitē ļauj precīzi saprast produkta pašizmaksu, kur uzņēmums zaudē un no kā gūst peļņu. Tā ļauj kontrolēt naudas plūsmu un apgrozāmos līdzekļus. Finanšu uzskaitē sekmē precīzu vadības lēmumu pieņemšanu un peļņas paaugstināšanu.

Darba pieredzē esmu sastapis uzņēmumus, kam ir finanšu uzskaitē, kas tiem ļāvusi attīstīties. Savukārt esmu arī sastapis uzņēmumus, kam nav ne tikai uzskaites, bet tajā vietā ir noliktavas un visu datu sajukums un vadītāji ar savu attieksmi to provocē, tāpēc nevar attīstīties un visās grūtībās vairo valsti. Šādi uzņēmumi nepārtraukti meklē kādus, kas var sakārtot uzņēmuma uzskaitē, bet nekas nesanāk.

Kā veikt uzskaitē

Uzskaitē var veikt, manuāli veidojot tabulas vai izveidojot uzskaites sistēmu. Manuāli veidotā ikmēneša atskaitē grāmatvedības dati un atskaites tabula nav savienoti, un, grāmatvedim kaut ko labojot, grāmatvedības programmā ir manuāli jāveic labojumi arī savās ikmēneša atskaites tabulās. Tas ir dubults darbs, kas arī veicina neprecizitāti gadījumos, ja tiek aizmirsts veikt labojumus tabulās vai arī par uzskaitē atbildīgais darbinieks ir atvaļinājumā vai komandējumā, kā arī nelietderīgi tiek tērēts laiks.

Vislabākais veids, kā visu optimizēt, efektīvizēt uzskaitē un izvairīties no dubulta darba, ir veidot finanšu uzskaites sistēmu.

Vislabākais veids, kā visu optimizēt, efektīvizēt uzskaitē un izvairīties no dubulta darba, ir veidot finanšu uzskaites sistēmu.

Finanšu uzskaitē MS Excel

Ir iespējams nopirkt noteiktas uzskaites programmas, bet var arī iztikt bez tām, veidojot uzskaitē MS Excel programmā, to savienojot ar grāmatvedības programmu. Dati ievadot tiek precīzi izvietoti grāmatvedības programmā pēc noteiktiem sadalījumiem. Tiek izveidots uzskaites modelis MS Excel programmā pēc noteiktiem uzņēmuma īpatnībām atbilstošiem sadalījumiem. Kad ir vēlme apskatīties atskaitē, dati tiek eksportēti no grāmatvedības programmas uz Excel modeli, un atskaitē visos vēlamajos griezumos ir gatava pāris sekundēs. Šāds veids ļauj vieglāk izsekot izmaksu un ienākumu pozīcijām, bet būs sarežģītāk saprotams lietotājam, kurš ar MS Excel ir uz «jūs».

Vadības attieksme

Datu uzskaitē ir svarīga visu darbinieku iesaiste un galvenokārt vadītāju attieksme pret kārtību. Ir vairākas datu uzskaites programmas, kur uzskaitē ir iesaistīti visi darbinieki. Piemēram, katrā darba vietā ir dators un darbinieks ievada katru savu darbību — pie kāda produkta strādā, cik materiālu un cik darba stundu patērē. Pārdošanas daļa uzreiz redz noliktavu un savas darbības. To pašu var izdarīt, strādājot ar MS Excel, kas ir plaši pielietojams, tam ir vairāk nekā 1 milj. rindu. Vienīgais šķērslis ir

datora spēja ātri apstrādāt datus. Reiz man kāds guārs vadītājs teica: «Viss tāpat galu galā beidzas ar Excel, lai arī kāda uzskaites programma būtu.»

Uzskaitē ir svarīga globālā doma — vai grāmatvedība tiek kārtota uzņēmuma vajadzībām vai valsts kontrolējošām institūcijām. Ja tā paredzēta institūcijām, tad droši var teikt, ka uzņēmumā ir ļoti vāja uzskaitē. Grāmatvedība jau pati par sevi ir uzskaitē, un vajag šo uzskaitē pilnveidot, nevis veikt uzskaitē atsevišķi manuāli katru mēnesi, nelietderīgi tērējot darbinieku resursus.

Finanšu disciplīna

Lai finanšu uzskaitē dotu rezultātu, ne mazāk svarīga ir finanšu disciplīna un noturīgums. Ar to saprotot, ja reiz ir izlēmts ieviest noteiktu finanšu uzskaites formu, tad pie tās ir jāturas līdz galam, pretējā gadījumā sanāks nepilnvērtīga uzskaitē, kam būtībā nebūs jēgas. Jautājums — vai ir uzskaitē vai tās nav. Pavirša vai daļēja uzskaitē neder, tas nozīmē, ka uzskaites nav. Finanšu disciplīnā liela nozīme ir arī komunikācijai. Datu un atskaišu saņēmējam ir jāpārliecinās, vai viņš tos saprot pareizi. Tāpēc ir uzņēmumu valdes sapulces, kurās finansists prezentē atskaitē, par to detalizēti pastāstot un atbildot uz jautājumiem. Ja komunikācija nebūtu tik svarīga, tad nevajadzētu sapulces. Daudzos uzņēmumos Latvijā esmu sastapies ar sliktu komunikāciju. Darbinieki netiek informēti par procesiem, kā rezultātā viņi nezina, kāpēc to dara, ko vadība liek, kā arī darbinieku neiesaistīšana viņus atsvešina un demotivē.

Ieguvumi no finanšu uzskaites

Veidojot uzskaitē, ir arī jāsaprot ieguvums no uzskaites, jo katra uzskaitē patērē noteiktu daudzumu resursu. Vai tās ir grāmatveža vai finansista stundas, vai uzskaites programmas izmaksas. Pašiem ir jāsaprot, cik dziļa uzskaitē sniegtu pietiekamu uzņēmējdarbības operāciju detalizācijas līmeni, ievērojot to, ka arī uzskaitē patērē resursus. Jāsaprot, cik liela šo resursu izmantošana sniegs optimāli nepieciešamo uzskaitē un rezultātu.

Edijs Orols,

lektors,
SIA Viedo inženiersistēmu,
transporta un enerģētikas
kompetences centrs finansists,
SIA Transporta un mašīnbūves
kompetences centrs valdes loceklis,
Kompetences centrs valdes loceklis

Finanšu uzskaites veidošana

Īsumā raksturošu finanšu uzskaites sistēmas izveidošanas galvenos posmus. Viss sākas ar datu ievadišanu grāmatvedības programmā. Standarta situācijā, saņemot pavadzīmi, grāmatvedis ievadīs to vienkārši grāmatvedības programmā, taču, veidojot uzskaiti, šo pavadzīmi ievada jau pēc atbilstošas dimensijas, kas ir noteikti uzņēmējdarbības sadalījumi, pēc kuriem sadala visas uzņēmuma izmaksas un ienākumus. Katrā grāmatvedības programmā tādas

var izveidot. Piemēram, uzņēmumam ir trīs struktūrvienības. Tātad dimensijas būs katra struktūrvienība. Visas izmaksu un ienākumu pozīcijas tiks ievadītas pēc šīm dimensijām, un grāmatvedības programmā izveidosies virsgrāmata par katru dimensiju. Te svarīgi ir grāmatveidim saņemt datus no darbiniekiem, piemēram, cik darba stundu ir patērējis pie konkrētas dimensijas, cik materiāla izlietots u.c.

Nākamais solis ir izveidot savu individuāli vadībai atbilstošu finanšu uzskaites modeli MS Excel programmā.

Tad seko pēdējais solis — savienot virsgrāmatu ar MS Excel. Lai to izdarītu, datus pa dimensijām no grāmatvedības programmas eksportē Excel formātā. Jāskatās, vai eksportētie dati Excel tabulā ir izvietoti tā, ka MS Excel formulas var datus saskaitīt. Ja šie dati nevar tikt saskaitīti eksportētajā Excel tabulā, tad šī tabula ir jāpielāgo ar Excel formulām tā, lai šo eksportēto virsgrāmatu var iekopēt izveidota-

jā Excel finanšu uzskaites modelī kā datubāzi.

Modeļa izveidošana un datu tabulas pielāgošana ir jāveic tikai pirmajā reizē, pāris stundu pasēžot un izveidojot sistēmu. Pēc tam tikai jānokopē un jāievieto. Tādā veidā tiek efektīvizēta atskaišu sagatavošana un uzskaites ieviešana uzņēmumā.

Nobeigumā gribu iedrošināt, sakot, ka viss ir iespējams un šādas sistēmas ļoti labi strādā, kaut arī pirmais šķērslis būs darbinieku iesaiste un grāmatvežu pārliecināšana, jo pirmais, kas izjutīs vairāk darba, ir grāmatvedis. Te atkal jāatgriežas pie tā, ka ir jāizvērtē, cik daudz šajā gadījumā grāmatveža laika būs lietderīgi ziedot uzskaites pilnveidošanā. Varbūt jāpieņem darbā vēl viens grāmatvedis vai jāpieaicina speciālists, kas izveidos šo sistēmu. Varbūt izdevīgāk ir pieaicināt uzņēmumu, kas sniedz finanšu uzskaites pakalpojumus. Pašiem ir jāizvērtē, cik liels resursu ieguldījums sniegs optimāli vajadzīgo uzskaiti. ■

Jaunums!

**NĒM
BIEZPIENA SIERINU,
KAS GARŠO
VISLABĀK!**

